

Proč a komu pařeziny?

Dušan Utinek

Workshop k projektu ROTATE

Hnánice, hotel Happy Star,

18.9.2023

Co to jsou pařeziny?

legislativní definice

vyhlášce č. 298/2018

s nízký - Les vzniklý výmladností

3, odst.2, písm. f)

Odborné zpřesnění

- výmladkové lesy

aktivně obhospodařované pařeziny – Lesy vzniklé pařezovou nebo kořenovou výmladností s krátkým obmýtím (vůči těmto v lese obnoveném generativně)

nepravé kmenoviny – Lesy vzniklé výmladností, ale s obmýtím vysokého lesa, kde se už jako v pařezinách nehospodaří

porosty z řízků – vegetativně namnožené už v lesních školkách, většinou porosty měkkých listnáčů, vrby, topoly apod.

Pařeziny jsou zakázané a patří na smetiště dějin!

- Problematikou se bude zabývat další text
- Časté mýty :
 - Nízká produkce (z toho plynoucí požadavky na újmu, škodu ztrátu atd.)
 - Nevyužití potenciálu stanoviště
 - Neúcta k předchozím generacím lesníků a i z toho plyne odmítání pařezin lesníky aniž by v současnosti existovaly praktické zkušenosti z tohoto hospodaření
- Pozn. Nedávejte za příklad vlastní neznalost nebo neschopnost!

Zakazuje naše právní úprava hospodaření v lesích s využitím obnovy výmladky?

- **Ne, ale poněkud je komplikuje.**
- **Dle současné právní úpravy je nutné mít správně v LHP nebo LHO určen tvar lesa!!**

Podporuje v:

- **§31, odst. 1 - Vlastník lesa je povinen obnovovat lesní porosty stanovištně vhodnými dřevinami**

Dále

- **Ve vhodných podmínkách je žádoucí využívat přirozené obnovy**

Vyhláška 298/2018-

V příloze 3, v CHS 1 – 4. LVS je porostní typ pařezina tvrdá s obmýtím 20-40 let, v CHS 19 je pařezina měkká s obmýtím 10-20 let

Omezující ustanovení a jak z toho ven?

- Už není zákaz obnovní těžby v porostech mladších 80 let (§33, odst.4), nízké lesy mají minimální obmýtí 20 let
- Zákaz větší šířky paseky než dvě výšky sousedního porostu (§31, odst.2- nelze udělit výjimku!!!)
- Les zvl. urč., a výjimky přes § 36 – odchylná ustanovení od tohoto zákona, nutno náležitě odůvodnit

Důvody odmítání pařezin

- Historický exkurs
 - Císařský patent 250/1852
Nezakazuje
 - Zákon 37/1928
Nezakazuje
 - Vládní nařízení 35/1944
Nezakazuje, ukládá převody
 - Zákon 166/1960
Povinnosti v převodech
 - Zákon 96/1977
Základní tvar je les vysoký

Proč hospodařit v pařezinách

- Protože to funguje!
- Je to jednoduché

- Na malých majetcích snáze dosáhneme vyrovnanost výnosů
- Můžeme těžební zásah opakovat v krátkých intervalech a tudíž vlastník lesa může uspokojovat svou základní životní potřebu – surovinu pro zdroj tepla
- Jiná dynamika přírůstů dle taxonů dřevin vegetativního či generativního původu.
- Objemovou produkci je třeba počítat za stejnou dobu jako je obmýtlí vysokého lesa, pro případná srovnání, pak je stejná nebo dokonce vyšší
- Produkce kvalitativní či ekonomická bude nižší, což je pro malého vlastníka (do několika 10 ha) nepodstatné
- Nízké až nulové náklady na obnovu porostů

Proč hospodařit v pařezinách – pokr.

- Z hlediska biodiverzity (pokud hospodaříme s původními dřevinami!):
- Neměníme stanoviště, nevnašíme nepůvodní dřeviny, využíváme původní genofond
- Je otázkou zda pro biodiverzitu je důležitý původ porostů, tedy generativní či vegetativní nebo to, že na relativně malé ploše jednoho celku, lesa, majetku, máme různá stadia vývoje lesa, a to zejména ve vztahu ke světelnému požitku, tudíž organismy s různými nároky na světlo si na celku, kde se hospodaří pařezinovým způsobem, nejlépe v původních dřevinách, vždy najdou tu část, která je pro jejich vývoj optimální.

Důvody vzniku pařezin

- Technologické možnosti zpracování velkého množství nekvalitního dříví, potřeba byla celoroční
- Schopnost obnovy výmladky, nekonečnost života lesa i nekonečnost produkce
- Zajištění trvalosti výnosů (možná intuitivní), rozdělení lesa

Co je to hospodaření v pařezinách?

- Nikoli pouze vytvoření jedné paseky obnovené výmladky, ale systém hospodaření kdy v krátkých intervalech přiřazujeme další a další obnovní prvky, tak aby nám na takto obhospodařovaném celku vznikla mozaika různých charakterů stanovišť především s ohledem na množství dostupného světelného požitku.
- Systém hospodaření vedoucí k mozaice stanovišť

Pro koho je toto hospodaření určeno

- Karl Heyer : Pro malé vlastníky lesů – do několika 10 ha
- Častokrát obce
- Porosty tvořené dřevinami s výmladkovou schopností (zejm. dub, dále, lípa, habr, zřejmě buk, jasan, javory, olše, vrby, topoly atd. Obecně listnáče.)
- Pokud je produkčním cílem palivo či jiný méně kvalitní sortiment
- Každoroční nebo v krátkých intervalech vznikající potřeba paliva
- Snaha o pěstování dříví k dalšímu pořezu je neefektivní (náklady, malé neodvozuschné množství dříví)

Historické způsoby využívání lesů

- Zdroj dříví, kromě paliva i dříví pro další zpracování, vzhledem k technologickým možnostem těžby se dříví silnějších dimenzí pěstovalo a využívalo omezeně
- Zdroj dalších lesních produktů – hrabanka, míza, smola, lesní plody
- Pastva v lesích

Závěr

Kéž by se nám to všeliké pařezení z hub do kořenů vraziti ráčilo!

Děkuji za pozornost

